

ĐẠI SỨ QUÁN HỢP CHỨNG QUỐC HOA KỲ

Phòng Thông tin - Văn hóa

Tầng 3, Rose Garden Tower, 6 Ngọc Khánh

Hà Nội, Việt Nam

(84-4) 831-4580 -- Fax: (84-4) 831-4601

TẠP CHÍ ĐIỆN TỬ CỦA BỘ NGOẠI GIAO MỸ
TRIỂN VỌNG KINH TẾ, 2/2000

HÒA NHẬP CÁC ƯU TIÊN MÔI TRƯỜNG VÀO THƯƠNG MẠI

**John J. Audley, Điều phối viên Môi trường và Chính sách Thương mại
Cơ quan Bảo vệ Môi trường Hoa Kỳ**

John J. Audley, Điều phối viên Môi trường và Chính sách Thương mại, Cơ quan Bảo vệ Môi trường Hoa Kỳ nói: Hoa Kỳ tìm kiếm sự hòa nhập lớn hơn các vấn đề môi trường và chính sách thương mại, nhưng thừa nhận rằng hầu hết các nước chống lại những sự gắn kết như vậy.

Audley nói: Các nhà lập chính sách Hoa Kỳ ủng hộ các biện pháp mà Tổ chức Thương mại Thế giới (WTO) đã tiến hành đối với thương mại và đầu tư, nhưng tìm kiếm tính minh bạch và khả tín lớn hơn của WTO. Hoa Kỳ cũng ủng hộ các nỗ lực bảo vệ môi trường được cải thiện trên toàn thế giới, sự điều phối tốt hơn giữa các tổ chức liên chính phủ, và các biện pháp mới để đưa các mối quan tâm về môi trường vào các cuộc đàm phán hiệp định thương mại.

Các quy định thương mại hiện hành có thể được sử dụng để đàm phán các hiệp định kết hợp cả các vấn đề thương mại và các vấn đề môi trường, ông nói và có trích dẫn nỗ lực về một hiệp định được đề xuất để loại bỏ trợ cấp khuyến khích đánh cá dư thừa.

Trong vòng năm qua, Tổng thống Clinton đã đặt ra thách thức đối với chính quyền nhằm xây dựng một kế hoạch để "đưa một nhân diện vào nền kinh tế toàn cầu" thông qua sự quan tâm hơn đối với các mối lo ngại về lao động và môi trường trong các cuộc đàm phán thương mại và sự công khai hơn trong các thủ tục của Tổ chức Thương mại Thế giới. Tổng thống tin tưởng một cách mạnh mẽ rằng "sự cạnh tranh say sưa giữa các quốc gia" không được trở thành "một cuộc chạy đua thụt lùi trong việc bảo vệ môi trường."

Tuy nhiên, đưa phát triển bền vững vào các cuộc đàm phán thương mại là một khái niệm tương đối mới mẻ, một khái niệm đã gây ra sự giận dữ ở một số quốc gia, nỗi sợ hãi cho một số nước khác. Trong hội nghị Bộ trưởng WTO tại Seattle tháng 12 năm 1998, chính quyền đã làm việc tích cực để đáp ứng thách thức này nhưng không đạt được sự nhất trí cần thiết để hiện thực hóa tầm nhìn của tổng thống. Kết quả là, Hoa Kỳ phải tăng gấp đôi nỗ lực của mình để làm việc với các nước khác nhằm tạo dựng một sự nhất trí với mục tiêu đưa các nguyên tắc phát triển bền vững vào tất cả các khía cạnh của đàm phán thương mại

ĐIỂM LẠI

Hoa Kỳ bắt đầu nỗ lực đưa vấn đề môi trường vào thương mại bằng cách thừa nhận rằng hầu hết các nước đều loại trừ những nỗ lực gắn kết các vấn đề môi trường với đàm phán thương mại. Một số nước tin tưởng rằng gắn kết tự do hóa thương mại với các tiêu chuẩn bảo vệ môi trường cao sẽ hạn chế sự tăng trưởng kinh tế mà họ hết sức cần. Những nước khác chống lại việc áp đặt các ưu tiên về môi trường của một cường quốc như là một hình thức của "chủ

nghĩa thực dân về môi trường" mới. Cuối cùng, nhiều nước lo ngại về "chủ nghĩa bảo hộ xanh" - chủ nghĩa bảo hộ được nguy trang dưới luật pháp về môi trường.

Cần phải lưu ý rằng, WTO đã bắt đầu vật lộn với thách thức hòa nhập vấn đề môi trường vào thương mại. Các hiệp định kết thúc vòng đàm phán Uruguay về Các Hiệp định chung về Thuế quan và Thương mại, các hiệp định tạo nên WTO, bao gồm một cam kết của các thành viên WTO nhằm theo đuổi tăng trưởng kinh tế theo một phương thức phù hợp với các nguyên tắc phát triển bền vững. Vào năm 1994 các thành viên nhất trí thành lập Ủy ban WTO về Thương mại và Môi trường (CTE), bắt đầu nghiên cứu về mối liên kết giữa thương mại và môi trường. Trong vòng 5 năm qua, WTO đã tiến hành nhiều biện pháp theo hướng gia tăng tính khả tín với công chúng và sự cân bằng giữa các ưu tiên thương mại và môi trường. Ví dụ, việc phát hành các tài liệu đúng thời hạn đã trở nên thông thường. Ngoài ra, WTO đã thành lập các kênh đối thoại không chính thức với xã hội dân sự: hiện tại Ban thư ký WTO gặp gỡ thường xuyên với các tổ chức phi chính phủ (NGO) và đã liên hệ với các nhóm trên toàn thế giới.

Mặc dù các biện pháp này được thừa nhận là vẫn còn khiêm tốn, tác động của chúng đối với cung cách của WTO thật to lớn. Trong Hội nghị Bộ trưởng tại Seattle, gần 3000 tổ chức phi chính phủ đăng ký tham dự hội nghị, một hội nghị tạo cho họ sự tiếp cận chưa từng có đối với các quan chức của các phái đoàn và những thông tin cập nhật về đàm phán. Những thay đổi này cũng có một tác động đối với sự phân tích bản chất của WTO. Trong một sách trắng gần đây tựa đề "Thương mại và Môi trường", WTO thừa nhận rằng các lực lượng cạnh tranh gây ra do tự do hóa thương mại gây ra có thể gây áp lực đối với các quy định về môi trường. WTO công nhận rằng tự do hóa đơn phương thương mại sẽ không đảm bảo cho việc bảo vệ môi trường và mức sống được cải thiện. WTO cũng lập luận rằng các quy tắc thương mại là những phương tiện kém hiệu quả nhất để bảo vệ môi trường không bị tổn hại do các hoạt động của con người. WTO kêu gọi đàm phán kịp thời các hiệp định môi trường đa phương mạnh hơn và hiệu quả hơn nhằm đảm bảo rằng tự do hóa thương mại và bảo vệ môi trường hoạt động một cách hợp tác để thúc đẩy cuộc sống tốt hơn và lành mạnh hơn cho con người.

Một trong những mục tiêu của Hoa Kỳ tại hội nghị bộ trưởng Seattle là tạo dựng trên sự tiến bộ nhằm hòa nhập môi trường vào thương mại mà WTO và các thành viên đã đề ra. Chúng ta đều biết rằng, để thành công, chúng ta cần thừa nhận những lo ngại chính đáng mà một số quốc gia bày tỏ liên quan tới các nỗ lực gắn kết tự do hóa thương mại với bảo vệ môi trường. Các nước không nên nấp sau các chính sách bảo hộ giả trang như luật về môi trường. Đồng thời, các nước đó cũng không được gây tổn hại tới môi trường nhân danh tự do hóa thương mại.

Chặng đường tiến tới đáp ứng thách thức kép của tự do hóa thương mại và bảo vệ môi trường được tăng cường đưa chúng ta tới một hệ thống thương mại dựa trên các quy tắc có hòa nhập bảo vệ môi trường được tăng cường đầy đủ vào tự do hóa thương mại, không phải là đưa chúng ta lùi lại về thương mại tự do hóa trên một cơ sở độc nhất là càng nhiều thương mại càng tốt.

ĐƯA NHÂN DIỆN VÀO NỀN KINH TẾ TOÀN CẦU

Công nhận nhiệm vụ to lớn trước chúng ta, Hoa Kỳ đã đề xuất rằng các nước chấp nhận lịch trình đối với môi trường trong Hội nghị Bộ trưởng Seattle như sau:

Tính minh bạch công khai và tính khả tín. Sáng kiến môi trường quan trọng duy nhất mà Hoa Kỳ đã đề xuất trong hội nghị bộ trưởng là cải thiện tính minh bạch công khai và chịu trách nhiệm đối với nhân dân toàn thế giới. Kế hoạch của chúng ta để đạt được mục tiêu này có hai phần chính. Thứ nhất, như là một bộ phận của việc rà soát 5 năm của Bản ghi nhớ Giải quyết Tranh chấp, Hoa Kỳ cố gắng đạt được các mục tiêu sau:

- Cho phép dân chúng tiếp cận các đệ trình kế hoạch của chính phủ.
- Cho phép các bên bị ảnh hưởng đệ trình ý kiến của mình lên ban giải quyết tranh chấp.
- Cho công chúng tiếp cận các thủ tục tố tụng (không phải các cuộc thảo luận).

- Đảm bảo rằng tất cả các quyết định của ban giải quyết tranh chấp được công bố ngay lập tức.

Thứ hai là đảm bảo một cam kết từ WTO và các thành viên đàm phán các địa điểm thảo luận chính thức giữa Ban thư ký và cộng đồng dân sự. Chúng ta không đưa ra được giải pháp cụ thể cho thách thức này nhưng yêu cầu các nước cam kết làm việc cùng nhau và tạo ra kênh này vào cuối năm đàm phán chính thức đầu tiên.

Đối với Hoa Kỳ, tiếp cận tới thông tin và cơ hội để xem xét các thủ tục tố tụng là trọng tâm trong cơ chế chính phủ của chúng ta. Sự công khai và chịu trách nhiệm hơn không chỉ cải thiện các nỗ lực bảo vệ môi trường, mà còn mở rộng sự hiểu biết của mọi người về các quy tắc thương mại và ứng xử đặc thù. Bằng việc lắng nghe ý kiến đóng góp của các bên có quan tâm, tính minh bạch cũng tạo cơ sở cho các quy tắc được cải thiện và ứng xử đặc thù mang tính phản ứng.

Mở rộng năng lực để thiết lập các tiêu chuẩn cao: Sáng kiến môi trường lớn thứ hai là xử lý nhu cầu cải thiện các nỗ lực bảo vệ môi trường toàn thế giới. Luật môi trường quốc gia và quốc tế - không phải các hiệp định thương mại - là những phương tiện hiệu quả nhất để cải thiện bảo vệ môi trường.

Hoa Kỳ khởi xướng hai dự án để giúp đáp ứng thách thức này. Đầu tiên, chúng ta rà soát lại sự trợ giúp xây dựng năng lực quốc tế của Hoa Kỳ và thấy rằng nhiều dự án hiện nay đã trùng lặp với những mục tiêu tự do hóa thương mại hẹp hơn. Việc chia sẻ công nghệ và nguồn lực để giúp các chính phủ bảo vệ tốt hơn bầu không khí và nguồn cung nước, sản xuất năng lượng sạch hơn, và quản lý một cách có trách nhiệm các nguyên liệu hóa chất và chất thải độc hại có cả lợi ích môi trường và lợi ích thương mại. Thứ hai, chúng ta đã đề xuất rằng các thành viên WTO tăng gấp đôi nỗ lực của mình để trợ giúp kỹ thuật nhằm đảm bảo rằng các nước nghèo hơn, có khả năng hưởng lợi ích đầy đủ từ toàn cầu hóa. Làm việc với các nhiều nước đang phát triển, Hoa Kỳ đề xuất những cải thiện đối với các thỏa thuận trợ giúp kỹ thuật kỹ giữa các bộ trưởng thương mại trong Hội nghị Bộ trưởng WTO tại Singapore năm 1996. Đề xuất này ưu tiên các nhu cầu trợ giúp kỹ thuật của các nước đang phát triển đó. Làm việc với các tổ chức liên chính phủ khác như Ngân hàng Thế giới, WTO và các thành viên có thể điều phối các nguồn lực tài chính và kỹ thuật để giúp các nước đáp ứng các nghĩa vụ thương mại của mình.

CẢI THIỆN SỰ ĐIỀU PHỐI VÀ SỰ CỘNG TÁC GIỮA CÁC TỔ CHỨC LIÊN CHÍNH PHỦ

Về đề xuất của chúng ta nhằm nhấn mạnh trợ giúp kỹ thuật và thúc đẩy chế độ bảo vệ môi trường quốc gia, Hoa Kỳ đề xuất rằng WTO và các tổ chức liên chính phủ khác phát triển và duy trì các quan hệ làm việc tốt hơn. WTO là một trong những tổ chức liên chính phủ mà công việc thiết yếu đối với việc đạt được một tương lai bền vững. Việc thúc đẩy sự cộng tác hơn nữa giữa các tổ chức này sẽ giúp các tổ chức đó chia sẻ kinh nghiệm và kỹ năng chuyên môn, theo đó cải thiện các chính sách của từng tổ chức này. Đặc biệt, chúng ta hài lòng với tuyên bố của WTO và Chương trình Môi trường của Liên hợp quốc về việc thành lập một mối quan hệ công tác chính thức. Để đẩy mạnh hơn nữa các quan hệ này, Tổng thống Clinton khi ở Seattle đã triệu tập một cuộc gặp những người đứng đầu các tổ chức liên chính phủ lớn. Sự cộng tác hơn nữa giữa các tổ chức liên chính phủ là một cấu thành thiết yếu của bất kỳ nỗ lực toàn diện nào nhằm thúc đẩy tăng trưởng bền vững thông qua tự do hóa thương mại.

Đưa các cân nhắc môi trường vào các hiệp định thương mại: Cấu thành cuối cùng trong lịch trình của chúng ta là cần quyết định việc làm thế nào để xem xét các quan tâm về môi trường trong suốt tiến trình đàm phán hiệp định thương mại. Tại Hoa Kỳ, chúng ta tin tưởng rằng những nỗ lực đó bắt đầu bằng sự đánh giá về các tác động tiềm năng của tự do hóa thương mại đối với môi trường và mức sống. Do đó, vào tháng 11 Tổng thống Clinton đã ký một sắc lệnh hành pháp cam kết Hoa Kỳ sẽ thực hiện các đánh giá về môi trường đối với tất cả các hiệp định thương mại lớn. Trong phương cách tiếp cận chính sách thương mại mới này, các lập trường đàm phán của Hoa Kỳ sẽ có lợi về mặt thông tin mô tả các ý nghĩa môi trường tiềm năng của các mục tiêu đàm phán thương mại cụ thể.

Hoa Kỳ công nhận rằng còn nhiều việc phải làm trước khi những đánh giá đó có thể cung cấp cho các nhà đàm phán những chi tiết họ cần để xử lý một số một số vấn đề thương mại và môi trường gai góc nhất. Tuy nhiên, đưa thực tiễn

này trở thành một phần của tất cả các cuộc đàm phán của Hoa Kỳ là một bước quan trọng đầu tiên. Hoa Kỳ cũng thừa nhận rằng nhiều nước khác đã chọn để tự mình tiến hành rà soát, và chúng ta hy vọng rằng thông tin này sẽ được chia sẻ giữa các nước khi chúng ta cải thiện các phương pháp rà soát các hiệp định thương mại về mặt môi trường.

Trong khi các rà soát những hiệp định thương mại về mặt môi trường có thể đang ở trong giai đoạn mới bắt đầu, Hoa Kỳ quyết định rằng có nhiều cách thức sử dụng các quy tắc thương mại như là các phương tiện để bảo vệ môi trường. Ví dụ, chúng ta biết rằng các quy tắc thương mại được đàm phán một cách đúng đắn có thể giúp loại bỏ các trợ cấp gây tổn hại tới môi trường và khuyến khích việc sử dụng sai mục đích và lạm dụng các nguồn lực. Do đó, Hoa Kỳ chỉ ra việc loại bỏ các trợ cấp nguy hại làm tăng việc đánh bắt dư thừa các nguồn các toàn cầu và việc loại bỏ các trợ cấp nông nghiệp gây nguy hại như là các mục tiêu "cùng có lợi" chủ chốt đối với đàm phán. Chúng ta cũng cam kết loại bỏ thuế quan làm phức tạp việc buôn bán hàng hóa và dịch vụ môi trường.

Cuối cùng, Hoa Kỳ đề xuất rằng Ủy ban WTO về Thương mại và Môi trường đóng vai trò đầu mối cần thiết cho các nước nhằm chia sẻ thông tin về các vấn đề thương mại và môi trường và khai thác các biện pháp thúc đẩy phát triển bền vững. Chúng ta không đề xuất rằng Ủy ban về Thương mại và Môi trường can thiệp vào các đàm phán của chính phủ với chính phủ. Thay vào đó, chúng ta nhấn mạnh rằng, để được tín nhiệm, Ủy ban này cuối cùng phải trở thành một diễn đàn mà tại đó công chúng và các chính phủ có thể trao đổi quan điểm về các vấn đề thương mại và môi trường đang nổi lên để trợ giúp trong việc thiết lập sự nhất trí thiết yếu để giúp WTO đưa ra những quyết định chính sách thương mại khó khăn.

MỘT TÂM NHÌN DÀI HẠN

Kế hoạch được đề xuất của chúng ta nhằm hòa nhập vấn đề môi trường vào việc lập chính sách thương mại là một tầm nhìn dài hạn, tầm nhìn sẽ không bắt đầu giảm bớt căng thẳng giữa tự do hóa thương mại và bảo vệ môi trường ngay lập tức. Các chính phủ sẽ (và cần phải) tiếp tục sử dụng các quy định của WTO để quyết định xem luật của một nước khác có cần được thiết kế để đạt được các mục tiêu chính sách chính đáng hoặc bảo vệ các ngành trong nước khỏi cạnh tranh quốc tế hay không. Các chính phủ cũng phải tiếp tục tiến hành các biện pháp cần thiết để bảo vệ các tài nguyên quốc gia và quốc tế để đảm bảo rằng các thế hệ tương lai được hưởng một cách đầy đủ từ một hành tinh lành mạnh./.

Toàn văn bằng tiếng Anh của bài viết có trên Internet tại:

<http://usinfo.state.gov/journals/ites/0200/ijec/audley.htm>